

Guldfoliefigurer i Skandinavien

De hittills funna guldfoliefigurerna har framkommit i 43 olika platser i Skandinavien. De största mängderna har påträffats vid större bosättningskomplex som antas ha haft en stor ekonomisk och politisk innebörd. Bosättningarna visar sig dessutom ha varit strategiskt placerade i förhållande till handelsvägar och varit försedda med kultbyggnader. Att guldgubbar allmänt kopplas till kultplatser är därför inte nytt. Dessa oftast små rektangulära, av många arkeologer benämnda guldfoliefigurer, har på några platser iakttagits ligga i stolphål samt spridda på marken eller nära vägdkanten där hus eller så kallade kultbyggnader har funnits.

Guldfoliefigurerna har daterats till sen folkvandringstid till Vendeltid. Fyndkontexten från till exempel Sorte Muld i Danmark och i Uppåkra i Sverige antyder att dessa framställdes omkring 550 evt, Några fyndområden indikerar däremot att de åtminstone användes en bit in på vikingatiden. Viktigt att komma ihåg vad det gäller fynd som sträcker sig sedan det första fyndet som gjordes år 1700 och 200 år framåt, är att informationen om fyndkontexten i de flesta fall är bristfällig. Däremot kan det konstateras angående de senaste hundra årens fynd, att kunskapen och dokumentationen om fyndkontexten har ökat samt förbättrats betydligt.

Guldfoliefigurerna i Stiklestad

Stiklestads kyrka är en romansk långkyrka från år 1180. Kyrkan är enligt traditionen byggd på den plats där Olav den helige föll under slaget. Den sten som han stödde sig på när han dog, Olavsstenen, ska ha blivit inbyggd i altaret. Förutom kyrkan finnes i Stiklestad ett nationellt kulturcentrum, ett museum och ett gravfält. I muséet kan besökaren se bland annat några guldfoliefigurer, men informationen om fyndplatsen och dennes omständighet saknas. I överenskommelse med informationen om de platserna där guldfoliefigurer är påträffats i Skandinavien, skulle enligt mig kunna antydast att guldfoliefigurerna som finns i muséet kunde lika väl ha påträffats där den romanska långkyrkan ligger. Därmed kan det påstås att före kyrkan så kunde på samma ställe ha stått en kultplats där människorna före kristendomen dyrkade sina gudar, och med detta undanröja historien om den sten som den helige Olav stödde sig på när han dödades.